

קטנה היא אין סתמה לשכיבה ואין היא מקבלת טומאה, ולפיכך **מסככיין בה**.

אבל אם היתה **ארונה**, הרי היא מקבלת טומאה, כי לא היו רגילים לאורגה אלא לצורך שכיבה, שתהיה חלקה ונוחה, ולפיכך **אין מסככיין בה**.⁽³⁷⁴⁾

רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו:

אחת זו [מחצלת קלועה של קנים או חילת], **ואחת** זו [מחצלת ארוגה], **מסככיין בה**, כי לעולם לא עושים מחצלת של קנים וחילת לשכיבה הואיל וקשים הם.

וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו.

הקדמת הריטב"א: נאמר בתורה [ויקרא טו ט]: "וכל המרכב אשר ירכב עליו הזב

יטמא". כלומר כל הראוי למדרס, אם יחדו לכך או שסתם עשייתו לשיבה, אף על פי שהן פשוטי כלי עץ שאינם מקבלים בדרך כלל טומאה, מכל מקום מטמאין הם טומאת מדרס. [וכיון שמטמאין טומאת מדרס, למדו חכמים בקל וחומר שכמו כן מטמאין טומאת מת, כמבואר בשבת פד א⁽³⁷⁵⁾]. ואם אינם ראויים למדרס, או שיחדן בפירוש לצורך דבר אחר, אין הם מטמאין טומאת מדרס. [אמנם, אם היה להם תוך וראויין לקבל בתוכן, מטמאין טומאת כלים, אבל לא מדרס].

תנן התם [במסכת עדיות]: **כל החוצלות** [להלן יתבאר מה הן] **מטמאין טמא מת**. כלומר, סתמן כלי הן, ואם נגעו במת נעשו אב הטומאה. אבל טומאת מדרס אינן מטמאות הואיל ואינן עשויות לשכיבה, **דברי רבי דוסא**.⁽³⁷⁶⁾

וכאילו נקודה בחיריק — גדילה, הגהות רבי **יעקב עמדין**.

374. נתפרש על פי מהרש"א **ופני יהושע**, שלדעת רש"י החילוק בין "גדולה" "לארונה" נאמר במחצלת קטנה דוקא, אבל במחצלת גדולה מותר לסכך אפילו היתה ארוגה. אמנם הערוך **לנר** כתב, שאף לדעת רש"י לעולם אין מסככיין במחצלת ארוגה ואפילו היתה גדולה.

ובביאור הגר"א סימן תרכט הקשה: משנתנו שלא מחלקת בין ארוגה לגדולה, אלא רק בין גדולה לקטנה, אינה מתיישבת לאף אחת מהשיטות, שהרי לתנא קמא מחצלת קטנה פסולה רק אם היתה ארוגה, ולרבי ישמעאל ברבי יוסי ורבי דוסא אפילו מחצלת קטנה וארוגה מסככיין בה?!

ותירץ הפני יהושע: משנתנו כתנא קמא,

ומה שפסלו במשנתנו מחצלת קטנה הוא דוקא אם היתה ארוגה.

375. הגמרא בשבת דף פד א דנה: מפץ [מחצלת] מנין שמטמא במת?

ופירש רש"י, לפי שפשוטי כלי עץ [כלי עץ שאינן להם תוך] טהורים מטומאת מגע שרץ, מנין שאם היו ראויים למשכב או מושב טמאים הם במגע מת? ומשמע מלשונו, שצריך יחוד למשכב ומושב רק לענין טומאת מדרס, אבל לענין טומאת מת די ב"ראוי" למשכב ומושב, ודלא כמבואר בריטב"א.

376. וביאר רש"י, שלא נחלקו דוקא לענין טמא מת אלא הוא הדין שאר טומאות. ונקט טמא מת, הואיל ומחלוקת רבי דוסא וחכמים היא לענין מדרס הזב שהוא אב הטומאה, ועל